

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

HÀ THĂNG LONG

GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM PHÁT TRIỂN
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN YÊN LẬP, TỈNH PHÚ THỌ

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

HÀ THĂNG LONG

**GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM PHÁT TRIỂN
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN YÊN LẬP, TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp

Mã số: 60 62 01 15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Đoàn Hữu Xuân

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn Thạc sĩ “*Giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế nông nghiệp trên địa bàn huyện Yên Lập, tỉnh Phú Thọ*”, chuyên ngành Kinh tế Nông nghiệp là công trình của riêng tôi. Luận văn đã sử dụng thông tin từ nhiều nguồn dữ liệu khác nhau, các thông tin có sẵn đã được trích rõ nguồn gốc.

Tôi xin cam đoan rằng: số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ trong việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 06 tháng 4 năm 2014

Tác giả luận văn

Hà Thăng Long

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện luận văn "*Giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế nông nghiệp trên địa bàn huyện Yên Lập, tỉnh Phú Thọ*" tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên của nhiều cá nhân và tập thể, tôi xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các cơ quan: Chi cục Thống kê huyện Yên Lập, Phòng Nông nghiệp và phát triển nông thôn huyện Yên Lập, Phòng Tài chính - Kế hoạch huyện Yên Lập, đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập, nghiên cứu để tôi hoàn thành bản luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của Thầy giáo hướng dẫn khoa học: TS. Đoàn Hữu Xuân - Trường Đại học Kinh Doanh và Công nghệ Hà Nội.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, của các thầy cô giáo, đặc biệt là các thầy cô giáo trong Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên.

Để hoàn thành được luận văn, tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ và cộng tác của các hộ nông dân và Ủy ban nhân dân các xã: Ngọc Đồng, Đồng Thịnh và Lương Sơn - huyện Yên Lập - tỉnh Phú Thọ.

Tôi xin cảm ơn các nhà khoa học, các thầy cô giáo, bạn bè, đồng nghiệp đã giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 06 tháng 4 năm 2014

Tác giả luận văn

Hà Thăng Long

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của Luận văn	3
5. Bố cục của Luận văn	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ PHÁT TRIỂN KINH	
TẾ NÔNG NGHIỆP	4
1.1. Cơ sở lý luận về phát triển kinh tế nông nghiệp.....	4
1.1.1. Vị trí, vai trò của nông nghiệp trong sự phát triển kinh tế của mỗi quốc gia.....	4
1.1.2. Những đặc điểm của sản xuất nông nghiệp.....	6
1.1.3. Một số lý thuyết phát triển về nông nghiệp.....	10
1.1.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến sản xuất hàng hoá và chuyên môn hoá sản xuất nông nghiệp.....	17
1.1.5. Các nguồn lực cơ bản trong sản xuất nông nghiệp	23
1.2. Cơ sở thực tiễn về phát triển kinh tế nông nghiệp.....	25
1.2.1. Kinh nghiệm phát triển nông nghiệp ở một số nước trên thế giới	25
1.2.2. Kinh nghiệm phát triển nông nghiệp ở Việt Nam	30
1.3. Những bài học kinh nghiệm được rút ra.....	38
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VỀ PHÁT TRIỂN KINH	
TẾ NÔNG NGHIỆP	40
2.1. Các câu hỏi đặt ra mà đề tài cần giải quyết	40
2.2. Phương pháp nghiên cứu	40
2.2.1. Chọn địa điểm nghiên cứu.....	40

2.2.3. Thu thập số liệu	40
2.2.3. Phương pháp phân tích.....	41
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu phản ánh kết quả và hiệu quả sản xuất nông nghiệp như	43
Chương 3: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN KINH TẾ NÔNG NGHIỆP	
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN LẬP GIAI ĐOẠN 2010-2012.....	43
3.1. Điều kiện tự nhiên huyện Yên Lập	44
3.1.1. Vị trí địa lý.....	44
3.1.2. Địa hình	44
3.1.3. Khí hậu, thủy văn, sông ngòi.....	45
3.1.4. Các nguồn tài nguyên thiên nhiên	45
3.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội huyện Yên Lập	47
3.2.1. Điều kiện kinh tế	47
3.2.2. Dân số và nguồn lao động	48
3.2.3. Danh lam, thắng cảnh, các di tích lịch sử văn hoá	49
3.2.4. Điều kiện về thị trường.....	50
3.2.5. Đánh giá chung.....	50
3.3. Thực trạng phát triển công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, xây dựng cơ bản và thương mại, dịch vụ huyện Yên Lập.....	51
3.3.1. Thực trạng phát triển công nghiệp, Tiểu thủ công nghiệp và xây dựng cơ bản.....	51
3.3.2. Về thương mại - dịch vụ.....	52
3.4. Thực trạng phát triển kinh tế nông lâm nghiệp thủy sản huyện Yên Lập giai đoạn 2010 - 2012.....	52
3.4.1. Kết quả sản xuất ngành nông nghiệp.....	55
3.4.2. Kết quả sản xuất ngành lâm nghiệp.....	67
3.4.3. Kết quả sản xuất ngành thủy sản	70
3.4.4. Tình hình phát triển kinh tế hộ và hiệu quả sản xuất nông lâm nghiệp thủy sản	73
3.5. Đánh giá chung về thực trạng phát triển nông lâm nghiệp thủy sản huyện Yên Lập	75

Chương 4: ĐỊNH HƯỚNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM PHÁT TRIỂN KINH TẾ NÔNG NGHIỆP HUYỆN YÊN LẬP ĐẾN NĂM 2020.....	80
4.1. Quan điểm, phương hướng, mục tiêu.....	80
4.1.1. Quan điểm	80
4.1.2. Phương hướng	80
4.1.3. Dự kiến các mục tiêu chủ yếu ngành nông lâm nghiệp thủy sản huyện Yên Lập đến năm 2020	81
4.2. Các giải pháp chủ yếu	100
4.2.1. Nhóm các giải pháp chung	100
4.2.2. Các giải pháp cho từng vùng sinh thái	105
4.3. Kiến nghị	108
KẾT LUẬN	110
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	112
PHỤ LỤC.....	113

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Đất đai phân theo công dụng kinh tế	46
Bảng 3.2: Tốc độ tăng trưởng và cơ cấu kinh tế huyện Yên Lập giai đoạn 2010 - 2012.....	48
Bảng 3.3: Dân số và phân bổ lao động theo ngành.....	49
Bảng 3.4: Giá trị sản xuất và cơ cấu ngành nông lâm nghiệp thủy sản huyện Yên Lập giai đoạn 2010 - 2012	53
Bảng 3.5: Cơ cấu gieo trồng diện tích cây hàng năm huyện Yên Lập giai đoạn 2010 - 2012	55
Bảng 3.6: Cơ cấu diện tích, năng suất, sản lượng cây lương thực hàng năm huyện Yên Lập, giai đoạn 2010-2012.....	57
Bảng 3.7: Cơ cấu diện tích, năng suất, sản lượng cây thực phẩm hàng năm huyện Yên Lập, giai đoạn 2010-2012.....	59
Bảng 3.8: Cơ cấu diện tích, năng suất, sản lượng cây công nghiệp hàng năm huyện Yên Lập, giai đoạn 2010 - 2012.....	60
Bảng 3.9: Cơ cấu diện tích, năng suất, sản lượng cây công nghiệp lâu năm huyện Yên Lập, giai đoạn 2010-2012.....	61
Bảng 3.10: Cơ cấu diện tích, năng suất, sản lượng cây ăn quả lâu năm huyện Yên Lập, giai đoạn 2010 - 2012	62
Bảng 3.11: Kết quả ngành chăn nuôi huyện Yên Lập giai đoạn (2010-2012).....	65
Bảng 3.12: Kết quả ngành lâm nghiệp huyện Yên Lập giai đoạn (2010-2012)	68
Bảng 3.13: Kết quả ngành thủy sản huyện Yên Lập giai đoạn (2010-2012).....	71
Bảng 3.14: Biểu tổng hợp kết quả điều tra hộ.....	73
Bảng 3.15: Bảng tính toán hiệu quả sản xuất của các hộ được điều tra.....	75
Bảng 4.1: Dự kiến giá trị sản xuất và cơ cấu ngành nông lâm nghiệp thủy sản huyện Yên Lập giai đoạn 2013 - 2020.....	87
Bảng 4.2: Dự kiến diện tích, năng suất, sản lượng một số cây trồng chủ yếu huyện Yên Lập giai đoạn 2013 - 2020.....	90
Bảng 4.3: Dự kiến kết quả ngành chăn nuôi huyện Yên Lập giai đoạn (2013-2020)	95
Bảng 4.4: Dự kiến kết quả sản xuất thủy sản huyện Yên Lập giai đoạn (2013 - 2020) ...	96

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Trong những năm qua thực hiện đường đổi mới, dưới sự lãnh đạo của Đảng, ngành nông nghiệp nước ta đã đạt được thành tựu khá toàn diện và to lớn. Ngành nông nghiệp tiếp tục phát triển với tốc độ khá cao theo hướng sản xuất hàng hoá, nâng cao năng suất, chất lượng và hiệu quả; đảm bảo vững chắc an ninh lương thực quốc gia; một số mặt hàng xuất khẩu chiếm vị thế cao trên thị trường thế giới. Ngành nông nghiệp chuyển dịch theo hướng sản xuất hàng hóa, dịch vụ; các hình thức tổ chức sản xuất tiếp tục đổi mới.

Tuy nhiên, những thành tựu đạt được chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế và chưa đồng đều giữa các vùng. Ngành nông nghiệp phát triển còn kém bền vững, tốc độ tăng trưởng có xu hướng giảm dần, sức cạnh tranh thấp, chưa phát huy tốt nguồn lực cho phát triển sản xuất; nghiên cứu, chuyển giao khoa học - công nghệ và đào tạo nguồn nhân lực còn hạn chế. Việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế và đổi mới cách thức sản xuất trong ngành nông nghiệp còn chậm, phổ biến vẫn là sản xuất nhỏ phân tán; năng suất, chất lượng, giá trị gia tăng nhiều mặt hàng thấp. Các hình thức tổ chức sản xuất chậm đổi mới, chưa đáp ứng yêu cầu phát triển mạnh sản xuất hàng hoá. Ngành nông nghiệp phát triển thiếu quy hoạch mang tính đồng bộ, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội còn yếu kém, môi trường ngày càng ô nhiễm; năng lực thích ứng, đối phó với thiên tai còn nhiều hạn chế.

Yên Lập là huyện miền núi nghèo, kinh tế nông nghiệp đóng vai trò chủ đạo trong phát triển kinh tế - xã hội huyện. Chưa có chiến lược bố trí sản xuất nông lâm nghiệp, thủy sản phù hợp với đặc điểm của huyện, kinh tế hộ sản xuất nhỏ lẻ, phân tán, manh mún, giá trị trên một đơn vị diện tích canh tác còn thấp, tiêu thụ nông sản gặp khó khăn. Chuyển dịch cơ cấu các ngành trong nông nghiệp chậm, việc ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật và đưa giống mới vào sản xuất hạn chế, các điều kiện phục vụ phát triển nông nghiệp còn thiếu và yếu. Mặc dù huyện đã đầu tư chăn nuôi theo hướng thâm canh, số lượng gia súc, gia cầm cơ bản ổn định, chất lượng được cải thiện, tỷ trọng ngành chăn nuôi trong cơ cấu kinh tế nông nghiệp có tăng, kinh tế vườn, kinh tế trang trại tiếp tục được đầu tư phát triển, kinh tế lâm nghiệp, chủ yếu là trồng rừng nguyên liệu phát triển mạnh. Tuy nhiên,

phát triển kinh tế nông nghiệp chưa tương xứng với tiềm năng của huyện, việc ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, thâm canh còn hạn chế. Chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi chưa mạnh, tính chất sản xuất hàng hóa trong nông nghiệp thiếu ổn định, giá trị trên một đơn vị diện tích còn thấp. Kinh tế vườn, kinh tế trang trại, chăn nuôi tuy có bước phát triển nhưng chưa đồng bộ, thiếu bền vững. Công tác quy hoạch, bố trí vùng sản xuất chưa được chú trọng đúng mức, chưa tạo được sự gắn kết giữa doanh nghiệp và nông dân trong sản xuất và tiêu thụ sản phẩm. Các loại hình dịch vụ phục vụ sản xuất nông nghiệp và kinh tế nông thôn chưa phát triển. Kinh tế nông nghiệp chưa có sự phát triển đột phá tạo tiền đề ban đầu cho thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội. Trong điều kiện hiện nay, phát huy những mặt đạt được, đưa ra những giải pháp giải quyết tồn tại để phát triển kinh tế nông nghiệp của huyện là hết sức cần thiết. Với mong muốn nghiên cứu, đề xuất được một số giải pháp đóng góp phát triển kinh tế nông nghiệp của huyện, nâng cao đời sống nhân dân trên cơ sở phát huy, khai thác tiềm năng, lợi thế tự nhiên, xây dựng kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội nông thôn và giải quyết việc làm. Đồng thời khắc phục những hạn chế ở khu vực nông thôn, ổn định an ninh lương thực, phát triển vững mạnh kinh tế nông nghiệp nông thôn là hết sức quan trọng trong tình hình kinh tế thế giới diễn biến khó lường hiện nay, nhìn nhận được sự cần thiết đó tác giả chọn đề tài **“Giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế nông nghiệp trên địa bàn huyện Yên Lập, tỉnh Phú Thọ”** để nghiên cứu Luận văn thạc sỹ.

2. Mục tiêu nghiên cứu

2.1. Mục tiêu chung

Nghiên cứu thực trạng, những thuận lợi, khó khăn của sản xuất nông nghiệp huyện Yên Lập để từ đó đề xuất một số giải pháp phát triển kinh tế nông nghiệp huyện Yên Lập nhằm đáp ứng nhu cầu thị trường trong và ngoài huyện, góp phần thực hiện thắng lợi sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá nông nghiệp, nông thôn trên địa bàn huyện.

2.2. Mục tiêu cụ thể

- Hệ thống hoá cơ sở lý luận và thực tiễn vấn đề phát triển kinh tế nông nghiệp.
- Phân tích đánh giá thực trạng phát triển kinh tế nông nghiệp huyện Yên Lập giai đoạn 2010 - 2012.
- Đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển kinh tế nông nghiệp của huyện